

Aradszky László életút-interjú

Készítette: Tóth Eszter Zsófia

A beszélgetés időpontja: 2015. november 12. és 19.
Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Tóth Eszter Zsófia:

Budapesten született 1935. szeptember 20-án. Milyen volt a családi közeg, ami körülvette?

Aradszky László:

Apukám szabómester volt, anyukám háztartásbeli. Apu Békéscsabáról költözött fel a fővárosba, amikor aztán elvette anyut, elkezdte a fekete vonatosdít, hogy hétvégeken mindig hazament, közben agyondolgozta magát. Két nagymamám is volt Békéscsabán, a családunk apai ága békési, az anyai pedig békéscsabai.

Tóth Eszter Zsófia:

Az Aradszky név igen különleges. Arról tud valamit? Kutatták valaha a családfát?

Aradszky László:

Nem. Érdekes, hogy a családi múlt nekem Békéscsaba. A bátyám udvarolt Békéscsabára és az iránta való szeretetből meg tiszteletből Kaszás Péterrel¹ írtam egy *Jaminai lány* című dalt, amit, hogyha Békéscsabán lépek fel, mindig el kell énekelnem.

De térjünk vissza a családra. Apu nagyon jól kitanulta a szakmát és sokra vitte, színészeknek is varrt például. Bárdy Gyurinak,² vagy Latabár Kálmán³ feleségének tucatnyinál is több kosztümöt és kabátot készített, szóval nagyon ment neki.

Beköltöztünk a Szondi utcába. Jellemző az ottani állapotokra, hogy találtam nemrég egy fotót, amin a Kajla nevű tyúkunk issza a csapból a vizet a lakásban. Anyu hozta fel egyszer Pestre, mert sajnálta levágni.

Tóth Eszter Zsófia:

Úgy tudom, az iskoláit már itt, Budapesten végezte. Mit hozott magával Békéscsabáról?

Aradszky László:

A futballt, a csavargást, meg a balhét. Általánosba a Szinyei Merse Pál utcába jártam, gimnáziumba pedig a Kölcseybe, a Fasori Gimnáziumba és a Fazekasba. A háború alatt pedig Békéscsabán is végeztem fél évet. Akkoriban azt hittem, hogy a karrierem – ha lesz – a futballban fog kiteljesedni. A Fradi kölyökben futballoztam ugyanis, és nem sikkből voltam fradista.

Tóth Eszter Zsófia:

Édesanyám mesélte, aki az ELTÉ-re járt egyetemre, hogy volt egy töltőtoll üzlet, ahol ki volt téve az ön fényképe és mindig azt mondták az eladók, hogy azért van kint, mert ön ott kezdte a pályát.

¹ Kaszás Péter dobos, zeneszerző, dalszövegíró. Aradszky László újabb dalainak zeneszerzője. Fia, ifj. Kaszás Péter világhírű jazzdobos.

² Bárdy György (1921–2013) Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló színművész.

³ Latabár Kálmán (1902–1970) Kossuth-díjas, érdemes és kiváló művész, a 20. század legnagyobb magyar komikus színésze. Felesége Walter Katain volt.

Aradszky László:

A történet igaz, mert egy töltőtolljavító ktsz.-be vettek csak fel melózni. Ezer helyen próbálkoztam, végül Bajor Tibi bácsi vett alkalmazásba. Ő volt az elnök a ktsz.-ben, de párttitkár is volt a VI. kerületben, különben sehová nem vettek volna fel. Egyébként szerencsém volt ezzel a munkával, mert a maszek töltőtolljavítósok, akik a márkás tollakat javították, lelkesen elmagyarázták nekem a fortélyokat. Örültem, hogy tudtam melózni és egyre több ragadt rám. Rekord idő alatt tudtam megjavítani a tollakat.

Ez már a katonaság után történt. A bátyámat újságíróként koholt vádakkal az 1950-es években először életfogytiglanra, majd perújrafelvétel nélkül tizenöt éves börtönbüntetésre ítélték.⁴ Emiatt én nagyon bonyolult körülmények között vonultam be sorkatonának Pestre és két hétig azt hittem, hogy nagyon jó dolgom lesz, hiszen a rádiófelderítőkhöz kerültem, majd kiderült, hogy politikailag nem vagyok megbízható, és oda az kellett állítólag, így áthelyeztek Székesfehérvárra, még arra is emlékszem, hogy a 9471-es zászlóaljhoz. Ott aztán nagyon rövid időn belül zászlóaljírnok lett belőlem. Ez az 1956 októberében zajlott, szóval egyszer csak politikailag megbízhatóvá váltam. És aztán a sors fintora, hogy november 4-én a bátyámmal egy vonattal utaztunk, ő ment Ausztriába, én meg vissza Székesfehérvárra a laktanyába.

Leszerelés után, miközben javítottam a töltőtollakat, állandóan az énekléssel foglalkoztam gondolatban, egy percre sem feledkeztem meg róla, olyannyira nem, hogy Bajor Tibi bácsi felesége – aki szinkronrendező asszisztensként kezdte a Magyar Televízióban, majd szinkronrendező lett belőle⁵ –, és az ő hatalmas kapcsolatrendszere révén jutottam el Vécsey Ernőhöz.⁶

Tóth Eszter Zsófia:

Mióta van tisztában azzal, hogy az éneklésben is tehetséges?

Aradszky László:

A mi bandánk – vagy, ahogy akkoriban hívták, galerink – mindig lejárt a Tünde étterembe, ami a Hősök tere-Andrássy út sarkán volt baloldalon, az én énekesi pályám tulajdonképpen onnan indult el. Akkoriban nem diszkó volt, hanem teraszok, mint amilyen a Tünde is. Gömör Gyuszi ott zongorázott esténként. Egyszer odamentem én is mellé, hogy eléneklek pár dalt, és hatalmas sikerem volt. Minél jobban bekaptunk, annál jobban tapsoltak. Szóval óriási volt, és ott meghallott engem egy osztrák krapek. Arról alkudoztunk már, hogy ki kellene mennem Bécsbe, de abból aztán nem lett semmi, mert közben felvettek az Országos Szórakoztatózenei Központ stúdiójába. Az énekkvalitásomat mindenesetre Gömör Gyuszi szűrta ki és ő bátorított engem.

Vásároltam egy magnetofont és próbálgattam énekelni. Később Vécsey magántanítványa lettem, egy óráért 100 forintot kellett fizetnem, ami akkoriban nem volt kis pénz. Apukám vállalta szerencsémre a finanszírozását, így aztán fejest ugrottam az éneklésbe. Elkezdtem a képzést az abszolút kezdőként – mert addig csak az úgynevezett natúr hangommal rendelkeztem –, aztán jártam a korrepetitoron kívül szolfézsre és hangképzésre is.

Utóbbin remek tanárnőim voltak, egyszer csak bepipultam rájuk, mert annyira „jók” voltak, hogy falkában tanítottak. Márpedig én azt éreztem, hogyha skálázom, az csak a tanárnőmre és rám tartozik. De hogy Luc Gizi meg a társai ezt hallják, azt kikértem magamnak. Azt

⁴ Bátyja Aradszky András sportújságíró, akit az 1950-es években koholt vádak alapján ítélték életfogytiglani börtönbüntetésre.

⁵ Bajor Edit szinkronrendező 2008-ban hunyt el.

⁶ Vécsey Ernő (1910–1977) zeneszerző, zongoraművész, pedagógus, 1960-tól az OSZK Stúdióban éneket és zongorát tanított.

mondtam akkor, hogy Aradszky, ebből elég, ott is hagytam. Teljes mértékben Vécseyre szorítkoztam, meg Balassa P. Tamás⁷ tanár úrra, aki akkoriban a Magyar Rádió Táncczenei Stúdióban oktatott már.

Tóth Eszter Zsófia:

Időben hol járunk?

Aradszky László:

1960-ban. Nekem akkor Németh Lehel⁸ és Vámosi János⁹ jöttek be, de inkább az előbbi, mert ő egy fokkal újabb stílust képviselt.

Tóth Eszter Zsófia:

A Vámosi-Záray házaspár ilyen meghatározó szerepet játszott az ön pályafutásában?

Aradszky László:

Velük adtam az első műsoromat, ahol előénekes voltam. A plakáton is szerepelt a nevem. Az Izabella utca és az Andrássy út sarkán, a MÁV székházának művelődési termében léptünk fel. Soha sem felejttem el, ahogy Márta állandóan fülig érő szájjal figyelt. Vámosi Jani – hogy is mondjam – kritikusab volt ennél. Annyit mondott a fellépés után, hogy jól van Öcsi, Márta meg puszilgatott, ölelgetett. Később aztán kártyapartnere is lettem Janinak. Amikor már tüztünk, én hamarabb bekaptam, mint ő, akkor mindig felhoztam neki, hogy nagyon-nagyon kemény krapek volt velem az elején. Azt mondja, Öcsi, hát akkor ezt így kellett csinálni, nekem is szükségem volt arra, hogy tekintélyem legyen. Óriási fej volt. Németh Lehelről pedig annyit még, hogy a rádiós vizsgámon az ő nótáit énekeltem, és szó szerint kiebrudalt Bágya András.¹⁰ Azt mondta: Aradszky úr, meg kell válnunk egymástól, mert egy Németh Lehelünk már van, kettőre meg nincs szükség. Majd akkor jöjjön vissza, hogyha karakteres dalokkal jelentkezik. Igen ám, de ahogy kivettem a lábam a rádióból, egyszerre három lehetőségem is akadt. Próbát kellett énekelnem a Béke Hotel kupolatermében, a Moszkva Kertben. A Moszkvába Kovács Erzszi¹¹ ajánlott be, a Marikába pedig nem is kellett már próbaéneklésre mennem, mert oda a másik kettő alapján felvettek. Budapesten volt akkoriban legalább ötszáz lokál, én pedig egyszerre háromban énekelhettem, a három legjobb helyen méghozzá. a Marikában egy este úgy nyolcszáz ember szórakozott, Kovács Erzszi, Németh Lehel és a Vidám Fiúk voltak a legnépszerűbb fellépők.

Tóth Eszter Zsófia:

Németh Lehel 1965-ös disszidálásának, volt valami előjele, beszélt erről a tervéről önnek?

Aradszky László:

Nekem beszélt, hogyne beszélt volna, ő volt a példaképem. Sőt, azt is tudtuk, hogyan történt ez az egész. Németh Lehel megelőzte a korát, hisz ez az egész műfaj az üzletről szól, tehát ha tetszik, ha nem, kapitalista szemléletet követel. Mikrofonokra, komoly hangzásra van szükség és Lehel elérte azt, hogy az ő brigádjának volt mikrofonja, és volt hangfala, erősítője,

⁷ Balassa P. Tamás (1922–2010) 1959 és 1985 között volt a Magyar Rádió Táncczenei Stúdió tanára.

⁸ Németh Lehel (1932–2005) magyar táncdalénekes.

⁹ Vámosi János (1925–1997) táncdalénekes, feleségével, Záray Mártával (1926–2001) összeforrt a karrierje. Egyik leghíresebb száma a *Járom az utam*.

¹⁰ Bágya András (1911–1992) zeneszerző, érdemes művész, az 1960-as évek magyar könnyűzenei életének egyik meghatározó alakja.

¹¹ Kovács Erzszi (1928–2014) magyar énekesnő. Egyik leghíresebb slágere a *Tűzpiros virág* volt.

amiket mind maga vásárolt. Akkoriban ő már járt ki a feleségével Bécsbe is, és ott, Ausztriában megvette a felszerelést. Nem tudom, hogy hibát követett-e el, vagy sem, de tény, hogy a fellépésén pénzt kért a mikrofonok és a hangosítás használatáért. Mindenesetre olyan hangzása volt a műsorainak, mint senki másénak.

Közben nekem még több lehetőségem adódott az éneklésre, ugyanis a munkahelyi kollegáim kitalálták, hogy elég volt abból, hogy a közgyűléseken külső művészeket foglalkoztanak, mostantól én fogok fellépni ezeken az alkalmakon. Szóval munka közben is énekeltem.

Igen-igen foglalkoztatott voltam már tehát, Bajor Edit azonban hallotta a hangomon, hogy muszáj foglalkoznom még vele. Vécsey Ernővel beajánlottak a szakszervezetbe, és onnantól kezdve ingyen tanultam. Ilyen emberek voltak ők. Levizsgáztam és engedélyt kaptam a Zeneművészeti Szakszervezettől. A papíron az szerepelt, hogy az engedély a vendéglátóiparra, szállodaiparra és különböző gyári eseményekre vonatkozik, úgyhogy tudtam, még tovább kell képeznem magam. Ekkor figyeltem fel rá, hogy működik a rádió is egy stúdiója, de egymással konkurenciaharcban álltak a többi képzési hellyel a műfajon belül. Jelentkeztem, és egyből fölvettek, ezzel párhuzamosan pedig jelentkeztem az ORI-vizsgára¹² is. A két vizsga időpontja annyira egybeesett, hogy amikor az ORI-vizsgára mentem, a Rádió Stúdió vizsgaszűri tagjai voltak az ORI-ban is. Vécsey Ernő ment elől – sohasem felejttem el – az ORI színháztermében a folyosón, be a nagy ajtón, ahol az üres színházteremben az első sorban vártak minket többen, mit tudom én, nyolcvan csaj meg krapek. Útközben mondtam neki, hogy *A szívemet ma este összeszidtam* című dalt hoztam, de változtattam a nótán, hogy ne ugyanaz legyen, mint a rádió stúdiójában. Ez fontos momentum. Vécsey dühös lett, pedig a saját nótáját kellett énekelnem. Érdekes, hogy ötven évvel később, 2015-ben elénekeltem ezt a dalt a Kovács Erzsébet emlékműsorán Debrecenben. És még mindig tudtam kívülről. Kegyetlen siker volt. Szóval a vizsgán is ezt meg a *Talán egy perc alatt*,¹³ című számot énekeltem. Köszönjük szépen, viszontlátásra. Abban a tudatban mentem le az ORI büfébe inni egy sört, hogy nem sikerült a vizsgám. De be sem tudtam fejezni, mert jött Futár Bandi, aki egy híres szervező volt akkoriban, de én nem ismertem őt. Mit csinálsz este? – kérdezte, és úgy hadart, hogy az nem igaz. Mondtam, hogy megyek vissza dolgozni, erre mondja, hogy dehogy mész vissza, indulsz Németh Lehel helyett Harkányfürdőre fellépni. Gondoltam, ez a krapek biztosan hülye. Mondom, elnézést kérek, most jöttem a vizsgáról, azt sem tudom, hogy mi újság van. Átmentél, fiam átmentél, azért hívlak.

Tóth Eszter Zsófia:

Aznap el is ment Harkányfürdőre?

Aradszky László:

A szövetkezetben azt hitték, hogy viccelek. Tibi bácsi mondta, hogy ne szórakozzak! Németh Lehel helyett indulsz fellépni, mikor ma voltál vizsgázni? – értetlenkedett. Hát, mondom, Tibi bácsi, ha átvágott a krapek, akkor nem tehetek róla, de már megvan az indulás időpontja is, Ákos Stefivel¹⁴ utazunk. Ákos Stefi akkora sztár volt, mint egy ház. Holéczy Ákosnak volt a felesége. Erre Bajor Tibi bácsi azt mondta, Öcsi, ha úgy gondolod, akkor menj el három hónap fizetés nélküli szabadságra, ha beválik, akkor ottmaradsz, ha nem, akkor visszajössz, szóval ennyire korrektek voltak velem. Hála Istennek, mint ahogy a mellékelt ábra mutatja, nem kellett visszamennem, de nagyon gyakran visszajártam hozzájuk látogatóba, mert azért húzott a szívem.

¹² Az Országos Rendező Iroda vizsgája, csak az léphetett fel könnyűzenei előadóként, aki ezt a vizsgát letette.

¹³ Németh Lehel dala.

¹⁴ Ákos Stefi táncdalénekesnő (1919–2005). Leghíresebb száma: *Mariguana cha cha cha*.

Tóth Eszter Zsófia:

A rádiónál tartottunk, ön 1963-ban megnyerte a rádió könnyűzenei versenyét.¹⁵

Aradszky László:

Megjelent a lakásunkban S. Nagy István.¹⁶ Addig nem ismertem őt személyesen. Ez azért érdekes, mert S. Nagy volt az, aki mindenkit felfedezett, legyen ez Fenyő Miki, Zorán, vagy Máté Péter, vagy a franc tudja kicsoda, de sok mindenkit. Ő volt az első, aki megkeresett. Ide figyelj, van egy témám, neked írtam, itt pedig Dobos Attila¹⁷ telefonszáma. Nekem akkor még nem volt telefon, nem volt egyszerű saját vonalat kapni. Aztán amikor már hírnevet szereztem, lett telefonon, bementem és mástól elvették, vagy mit tudom én, hogyan oldották meg, hogy én kapjak.

Tóth Eszter Zsófia:

Na jó, de hát szükség volt rá, a fellépések szervezéséhez például.

Aradszky László:

Persze. Na, elég az hozzá, hogy Dobos Attilával összejöttünk, azt mondja, elkészült a zeném is, én meg elájultam, annyira tetszett. Percek alatt megtanultam.

Tóth Eszter Zsófia:

Ez melyik szám volt?

Aradszky László:

A *Még ide-oda húz a szív*, amivel annyira jól sikerült a vizsgaelőadásom, hogy beneveztek a rádió *Tessék választani!* című, az Erkel Színházban tartott nyilvános tánczenei versenyébe, amit megosztva meg is nyertem. Akkor aztán elindult minden. Hiába telt másfél évbe, akkor is a derült égből villámcsapásként indult a karrierem. Koósnak¹⁸ egyszerűbb volt, mert ő a Zeneművészetre járt, ha jól tudom oboa-szakra, és egyszer egy műsorban utánozta Vico Torriani¹⁹ és abban a pillanatban ráugrottak. Nekem meg kellett nyernem a *Tessék választani!*-t és a *Táncdalfesztivált* 1967-ben.

Tóth Eszter Zsófia:

Beszéljünk kicsit a *Táncdalfesztivál*ról.

Aradszky László:

Nagyon nagy lemezsiker lett a *Még ide-oda húz a szív*. Hetven-nyolcvanezer fogyott el elsőre, az borzasztó nagy számnak számított 1963-ban. Az 1967-es *Táncdalfesztivál* pedig nekem a legeslegjobbkor jött. Addigra ott volt nekem már a *Pókháló*²⁰ meg a *Piroska*,²¹ ami akkora katalizátor volt már az 1966-os fesztiválon Zoránék kísérték. Nemrég halt meg Gyarmati Pista, aki tizenöt évig volt a zongoristám.²² Már a *Piroskától* kezdve. Hiába mutatta nekem Dobos Attila meg Lovas Róbert a nekem írt dalaikat, utána számomra minden út a Rózsa utcába – majd később a Bajza utcába – vezetett Pistához.

¹⁵ 1963-ban nyert megosztott első helyezést a Magyar Rádió *Tessék választani!* című könnyűzenei versenyén *Még ide-oda húz a szív* című dalával.

¹⁶ S. Nagy István (1934–2015) zeneszerző.

¹⁷ Dobos Attila (1941) táncdalénekes, feleségével, Mary Zsuzsival nagy sikereket arattak, majd disszidáltak.

¹⁸ Koós János (1937) énekes, humorista, színész.

¹⁹ Vico Torriani (1920–1998) színész és slágerénekes.

²⁰ *Pókháló van már az ablakon*

²¹ *Isten véled édes Piroskám!*

²² Gyarmati István (1944–2015) zongoraművész.

Minden nótámat Gyarmati Pista korrepetálta velem. Egyet trombitáltam neki, már robotgott is. Pista vette át velem az *Ismeretlen lány* című dalt is. Abban a pillanatban, amikor eljött 1967, már tudtam, hogy nagy dolgok készülnek, mert nekem az *Ügyetlen csókot* és nagyon sok nótát megmutatott Dobos Attila. Mindegyikre bólogattam, de érezte, hogy ezek még nem az igaziak, egyszer csak elkezdett játszani egy dallamot. Azt mondta, van itt még egy félkész dal, a *Még ide-oda húz a szív*. Estére kész lett, kimentünk Szenes Ivánhoz,²³ aki egyből ráugrott. Nem akarok hazudni, egy vagy két nap alatt a szöveg is megvolt. Madarat lehetett volna velem fogatni.

És elég az hozzá, hogy utána aztán elénekeltem az *Annál első ügyetlen csóknál* című dalt, ami második lett, mert két első helyet osztottak ki abban az évben. Egyikkel sem cseréltem volna el, a közönség közül is rám szavaztak ráadásul a legtöbben, százezernél is több voks érkezett az én dalomra. Aranylemez lett belőle, az első aranylemezem a fesztiválok történetében. Utána még jött a *Nem születtem grófnak*, nagyon büszke voltam rá és boldog. A *közvélemény segítségét kérem* című Dobos–Szenes dal pedig 1969 egyik legnagyobb slágere lett.

Tóth Eszter Zsófia:

A Budai Ifjúsági Parkról milyen emlékeket őriz?

Aradszky László:

Az Ifjúsági Park is egy meghatározó helyszín volt, hiszen amikor megnyílt, fantasztikus népszerűségnek örvendett a fiatalok körében. Nagyon szigorúan vették a nyakkendő viselését. Rajnák Laci, a főnök fantasztikus krapek volt, olyan fegyelmet tartott, hogy ilyet munkatáborban sem lehetett látni. Kiadta a jelszót, hogy szórakozzon mindenki, de csak kulturáltan. Nagy élményt jelentett ott fellépni, hiszen szinte nem is volt különbség a hétköznapi és a hétvége között, mert mindig tele volt a Park csinos lányokkal és tomboló fiatalokkal. A mi dalaink ugyanolyan sikert arattak, mint aztán később az egyre jobban teret kapó beates bandáké. Akkor így neveztük Zoránékat, meg a többieket, hogy a beates bandák. Voltak ott kemény magú rajongótáborral rendelkező zenekarok is természetesen.

Öt-hat évig nem volt olyan hét, hogy ne hívtak volna fellépni. Ennek azért volt óriási jelentősége számunkra a siker mellett, mert olyan muzsikuskok is kísérték, ami ritkaságszámba ment. A Bergendy zenekarral, az Expressz együttesel, vagy a Kék Csillaggal fellépni azt jelentette, hogy a hangzás frenetikus volt. Mi, énekesek nem voltunk hozzászokva ehhez.

Tóth Eszter Zsófia:

Azt követően, hogy Rajnákot leváltották, már nem lépett fel olyan gyakran?

Aradszky László:

Akkor már nem. A mi korszakunk a hatvanas évek végéig tartott a Parkban. És szívesen léptem fel az Ifipark téliesített változatában, a Dália Presszóban is. 1963 szilveszterén például Bergendy Pistáék kísérték a Dáliában.

Tóth Eszter Zsófia:

Beszéljünk a lemezeiről. Az összes a Hungarotonnál jelent meg?

Aradszky László:

Minden Hungaroton-kiadvány, egészen a mostani periódusig. Az első három kislemez a legértékesebb, mert az a hőskort jelenti. Azt követően tizenhat évig félreraktak és nem jelenhetett meg lemezem. Pedig hát én énekeltam az első aranylemezt az országban, meg a

²³ Szenes Iván (1924–2010) dalszövegíró, zeneszerző.

másodikat is.²⁴ Azért nem lett mesterhármás, mert – viccesen ezt így mesélem mindig – Harangozó Terike közém ékelődött. Az övé lett a harmadik, nekem meg az *Ügyetlen csókkal* a negyedik jutott.²⁵ Utána aztán volt még aranylemezem, de az már nagylemez.

Tóth Eszter Zsófia:

Nehéz lehetett lelkileg feldolgozni ezt a mellőzöttséget.

Aradszky László:

Nehéz volt, ráadásul akkoriban érkezett az első torontói ajánlatom. Nagyon érdekes, hogy a Jóisten azért fogta a kezemet, még ha ott el is engedhette egy pillanatra. Hiszen tizenhat év mára már csak múltó pillanat.

Tóth Eszter Zsófia:

Mi történt ön és Erdős Péter között?

Aradszky László:

Erdős irodájában ültem és a popcézár elkezdte magyarázni, hogy kinek kellek én. Mondom, tudod, kinek magyarázz, majd felálltam, kimentem és puff, rácsaptam az ajtót, de ha nem csapom rá, akkor is ez történik. Mint ahogy később kiderült, nemcsak én voltam így, hanem hadd ne soroljam, még hányan. Úgy van jól, ahogy van. Rá két-három napra valahol Fejér megyében léptünk fel, és odajött hozzám egy úr, szuper elegáns, egy nagyon csinos feleséggel, bemutatkozik, ő dr. Vadász Torontóból. Doktor, mert praktizál és van egy étterme a Bloom Stereeten és szeretne engem meghívni oda. Akkor még bennem volt az Erdős-affér élménye, még hallottam is magamban a becsapódó ajtót, tudtam, hogy ebből sok jó nem sülnhet ki. Előadás után Vadász doktorék felvittek a kocsijukkal Pestre és még akkor beültünk egy bárba és ott szépen lezongoráztuk az egész történetet, majd utána minden ment a maga útján, azt követően még körülbelül tizenkétszer mentem ki Kanadába és Amerikába. A magyar sajtó úgy értelmezte mostanában, hogy tíz évig külföldön éltem. Ez persze nem így volt, mindig csak szerződésben jártam kint, vagy turnéban.

Tóth Eszter Zsófia:

Nézegettem a fotóit, és találtam egy 1967-ben a kubai utat Koncz Zsuzsával. Vissza tud erre emlékezni?

Aradszky László:

Kubában, ahol valóban Koncz Zsuzsival jártam, három dalt énekeltem. Azért volt óriási jelentősége ennek a mi életünkben Zsuzsival, mert ez európai énekesek világtalálkozója volt. És volt ott egy csodálatos énekesnő – nem jut eszembe a neve –, a havannai rádió és televízió harminckét tagú zenekara kísérte. Az ottani Ella Fitzgerald, olyan hanggal megáldva, hogy az valami csoda! Még dedikált lemezem is van tőle. Ott volt egy olasz zeneszerző, Sergio Endrigo,²⁶ aki Domenico Modugno-nak²⁷ is írt nótát. Bulgáriából is voltak énekesek, Romániából is. Voltunk Hemingway varadero-i házában, és ezek a csibészek rálöktek az ágyára. Piros kötéllel volt körbekerítve, arany talpazaton, én meg belezuhantam. De a helyiek nem csináltak semmi botrányt, újságíró nem volt a közelben, úgyhogy nagyon nagy balhé nem lett. De a lényeg az, hogy mi Zsuzsival, és még azt hiszem Sergio Endrigoval hármásban három hétig turnéztunk az országban. Azért volt jó, mert dollárban kaptuk a gázsit, kubai

²⁴ Aradszky László első aranylemeze az *Isten véled édes Piroskám*, a második a *Pókháló az ablakon*.

²⁵ Utalás Harangozó Teréz *Minden ember boldog akar lenni* című kislemezére.

²⁶ Sergio Endrigo (1933–2005) olasz énekes, dalszerző.

²⁷ Domenico Modugno (1928–1994) olasz énekes.

dollárban, viszont a kubai dollárt amerikai dollárra váltottuk át. Jártunk is rendesen a Konzum Touristba Zsuzsival...

Tóth Eszter Zsófia:

Nagy szám volt az akkor. Ott olyan dolgokat lehetett venni, amit sehol másutt.

Aradszky László:

Később én már nem voltam hajlandó fesztiválokra járni. Tudtam az első pillanattól kezdve, hogy veszteni is lehet, mindenhol nem lehet nyerni. És a mindenáron való szereplésre nekem nem volt igényem, mert rengeteg más fellépési lehetőségem akadt.

Tóth Eszter Zsófia:

Aztán van itt egy nagyon érdekes kép Ambrus Kyrivel,²⁸ ez a majmos, amire azt írta oda, hogy könyörögtem, hogy Kyri egyszer se nézzen hátra, nehogy elröhögjük magunkat. Ez hogyan történt?

Aradszky László:

Az egyik színpadon a háttérdrapériára egy hatalmas Lenin-portrét erősítettek fel díszítésként. Énekeltünk, énekeltünk, és egyszer csak hátranéztek – Úristen, hát befogtam a számat, nem mertem többé megfordulni, mert Kyri épp azt a sort énekelte, hogy: Engem csak a majom érdekel. Kíry is hátranézett, azon nyomban elröhögte magát, mert nem bírta megállni. Mondom Kyriке, nekünk annyi, de nem lett semmi balhé. Annyi, de annyi a sztori, mint égen a csillag.

Tóth Eszter Zsófia:

Legendások voltak – úgy tudom – a színész-újságíró meccsek is. Azokól beszélne egy kicsit?

Aradszky László:

A SZÚR-meccsek. Koós Jani tudta, hogy hogyan focizom, és ő biztatott, hogy menjek le a színészválogatottba, én meg hallgattam rá. Életem egyik nagy húzása volt, hiszen a futball szeretete rengeteget jelent számomra, aktívan játszottam, edzéseink voltak. Minden évben volt a „SZÚR” Budapesten és amellet még legalább hat-hét nagyvárosban is. Éppen elég volt a fellépések mellett a vasárnap délelőtti meccsre járni. Elég az hozzá, hogy a színészválogatottban huszonöt évig futballoztam, természetesen a diplomákat meg a kupákat a mai napig nagy becsben tartom. De nem is ez a legeslegfontosabb, hanem az, hogy olyan csodálatos emberekkel ismerkedtem meg és lettek a barátaim, akire én énekesként nem is gondoltam. Szóval én itt a sportolók, a színészek, meg az operaénekesek színe-javával jöttem össze baráti szinten.

Tóth Eszter Zsófia:

Az éneklés mellett több színészi fellépése is volt. Milyen darabokban játszott?

Aradszky László:

A Vidám Színpadon?

Tóth Eszter Zsófia:

Igen. Meg filmekben is.

²⁸ Ambrus Kyri (1945) táncdalénekesnő. Sorra aratta sikereit olyan slágerekkel, mint az *Ilyen a twist*, vagy az *Elment a papa, mama*. Népszerűek voltak az Aradszky Lászlóval énekelt duettjeik is.

Aradszky László:

Igen, és a Kabos Showban is szerepeltem.²⁹

Tóth Eszter Zsófia:

Ezek milyen élmények voltak?

Aradszky László:

Felhívott Kabos Laci, hogy 1984 januárjától mik a terveim, mert indul egy önálló zenés műsora és szeretné, hogyha én is szerepelnék a darabban. Miért, ki van már benne? Azt mondja, hogy te vagy az biztos, a többieket még nem tudom. Hihetetlenül jól esett, de hát nekem Laci ezt megelőzően is szuper barátom volt. Azt bánom, hogy Izraelbe nem jutottunk el, pedig nagyon akarta a Laci, hogy menjünk. De aztán közbejött valami betegsége, így nem le kellett mondanunk a meghívást.

Játszottam aztán a Kisszínpadon is, nem is akárcik mellett. Kibédy Ervin, Gobbi Hilda, ilyen nagyságok. Zsüti³⁰ rendezte az előadást és Erdődy Kálmán³¹ bácsi volt a játékmester. A játékmesterség tulajdonképpen nem más, mint beszédtechnika, tánc, színpadi viselkedés, ilyenek. Akár van próza, akár nincs.

Nagyon sokat tanultam Kálmán bácsitól. Aztán, amikor megéreztem, hogy mit akar tőlem, akkor már ömlött belőlem, és sokkal jobban örültem, amikor megdicsért meg, mert akkor egy kicsit színész is lettem. Jól éreztem magam a színpadon, úgynagyjából, mint a konyhában. Ez már szlogen nálam. Amikor lemegyek a színpadról, találkozom a közönséggel. A színészek például a legjobb tudomásom szerint, amit nekem bevallottak, reszkettek publikum közelségétől, mert ők megszokták a színpad és a nézőtér viszonyát, szinte nem is látják a közönséget, nem tudják, hogy ki van ott.

Tóth Eszter Zsófia:

A követőiről, tehát az új zenészgenerációról mi a véleménye? Csobot Adél viszi tovább a fáklyát?³²

Aradszky László:

Hogy mondjam, ez nem az a produkció, hogy ő vigye tovább. Annál is inkább, mert nembeli differencia is van és ez nem egy utolsó szempont, sőt nagyon fontos. Ez a műsor inkább a versenyzőnek és a – majdnem azt mondtam –, hogy az „áldozatnak” fontos, de hát egyáltalán nem éreztem áldozatnak magam, sőt megtisztelő volt.

Tóth Eszter Zsófia:

Szerintem ez egyébként nagyon jó ötlet volt.

Aradszky László:

Egyik a másikának a katalizátorává vált, hiszen Adél szinte a mi testünkbe beleépülve csodálatosan megformált valamennyiünket, nagyon drukkolok azóta is neki és örülök, mert tehetséges csaj.

Tóth Eszter Zsófia:

²⁹ Kabos László (1923–2004) humorista show műsora, melyet 1984-ben mutattak be a Vidám Színpadon.

³⁰ G. Dénes György (1915–2001) Kossuth-díjas költő, dalszövegíró.

³¹ Erdődy Kálmán (1907–1988) színész, rendező. A kabaréműfaj egyik vezető előadóművésze volt a korban.

³² Csobot Adél a TV2 Sztárban sztár műsorában utánozta Aradszky Lászlót.

Igen, jó szuper. Szeretném, ha mesélne arról, hogy milyen a gyerekei, unokái viszonya ahhoz, hogy ön híres, elismert művész lett. Van-e köztük, aki ezt esetleg folytatja, vagy ön az egyedüli a családban?

Aradszky László:

Nézze, az indulás nagyon jó volt az unokáim szempontjából. A fiam remek hallású és nagyszerű énekhangja van. Nem véletlenül gyakran ma is a fülében szól a telefonjáról a zene. A gének is csak dolgozgattak, és hát az unokáimnak is szép hangja van. Együkkel énekeltem már egy sikeres duettet is. Ezt mindig a bőrömnön tapasztalom, amikor fellepek, amikor odajönnek, gratulálnak és ölelgetnek még mindig azért a produkcióért. Azt hiszem, kétszer vagy háromszor is lement a televíziókban és ennek óriási a hatása. Nem akartam kihasználni, de Szenes Andrea³³ egyszerűen üzött, hajszolt bele ebbe, azt akarta, hogy édesapjának ez a hatalmas slágere, amit annak idején Ambrus Kyrivel énekeltem,³⁴ Aldobolyi Nagy György³⁵ szerezte a zenéjét. Örökké hálás leszek Szenes Andreának, hogy ennyire következetes volt és harcosan kiállt azért, hogy nehegy elvessen ez a dal.

Tóth Eszter Zsófia:

Nagyon jó dolog látni, hogy folytatódik a családban a hagyomány.

Aradszky László:

Nézze, én nem állítom azt, hogy Olívia unokám erre a pályára kerül, bár úgy tudom, hogy készül rá. Valamelyik nap megnéztem akarva-akaratlanul, mert ismétlésben láttam a tévében, és akkor már ott ragadtam. Láttam a Kívánságkosár című tévéműsorban, olyan érett szövegreagálása volt arcmimikában a dalra, és szinte várta, hogy énekelhesse: nem érted papa, hogy engem csak a majom érdekel, ez úgy ájtött, hogy itt nevettem egyedül a szobámban, amikor néztem. Ez, hogyha valakiben benne van, aranyat ér, oda már csak szorgalom kell és persze alázat, és akkor sínen van a karrier.

Tóth Eszter Zsófia:

A cenzúrárt érezte, érzekelte valaha? Volt olyan helyzet, hogy mondjuk dalszövegen változtattak? Vagy a fellépés után?

Aradszky László:

Amikor nekem ez a tizenhat éves pauzám bejött, akkor szinte végig külföldre jártam, jöttem-mentem, tucatnyi alkalommal voltam a tengerentúlon. Ausztráliát nem számítom bele, mert az már jóval később volt. Tudtam, hogy új dalokat ott nem lehet énekelni, csak a régiakat, de azt sem akartam, hogyha visszajövök, abban a pillanatban ismét csak a régiakkal folytassam. Hanem azt csináltam, hogy világslágerekre írtam magyar szöveget. Ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy ebből bátorságot merítettem és nem is voltak ügyetlen szövegek, meg kell, hogy mondjam. Rengeteget gondolkodtam rajta, hogy milyen arányokat találjak meg. Az új dalaim is borzasztó erősek lettek. Ez nagyon fontos, mert kimegyek a színpadra és tudom, hogy mit várnak, tudom, hogy a régi dalokat szereti a közönség, de azt is tudom, hogy az újaknak is ugyanolyan sikerük van. Ez fantasztikus erőt, biztonságot nyújt.

Tóth Eszter Zsófia:

A közönsége nagyon átalakult a régihez képest?

³³ Szenes Iván leánya.

³⁴ Az *Állatkerti séta* című dal.

³⁵ Aldobolyi Nagy György (1939) zeneszerző, dalszövegíró.

Aradszky László:

Ugyanaz megy. Százból, teszem fel, van olyan előadásom százból öt, ami echte fiataloknak szól. Nem rossz arány. Itt nem csak a Sziget fesztiválra gondolok, hanem az egyetemi nosztalgianapokra is. Ott is ugyanaz a műsorom, a régi dalaim új feldolgozása és az új számok.

Tóth Eszter Zsófia:

Van egy állandó törzsrajongói köre, ami aztán cserélődik? Tartja a személyes kapcsolatot velük? Sok levelet kap? Vagy esetleg baráti kapcsolat is kialakult?

Aradszky László:

Ezek a kapcsolatok megvannak olyannyira, hogy ajándékokat is kapok. Többekkel harminc-negyven éve ismerjük már egymást, amit nagyon-nagyon értékesnek tartok.

Tóth Eszter Zsófia:

Régen gondolom leveleket kapott.

Aradszky László:

Hát hogyne. A Szondi utca 79-ben még mindig ki van írva a falra, hogy Aradszky Laci szeretlek, ami pedig ezerkilencszázhatvan-valahányban került oda. Ez azt is jelenti, hogy azóta nem tatarozták. Előfordult, hogy nem tudtam pihenni, aludni, ki kellett kapcsolni a telefont, amikor már volt. Most már nagyon besegít a Facebook.

Tóth Eszter Zsófia:

Kikből áll a mai segítő csapata?

Aradszky László:

Fiatalokkal vettem magam körül. Kaszás Peti készítette el számomra legalább a lemezeim zenei anyagjának a modern változatát. A vokált Janza Kati, Lajtai Kati vagy Malek Andrea éneklik. Kaszás Petivel amúgy is barátságba keveredtünk, nemcsak szakmailag, hanem emberileg is. A régi dalaimat mind áthangszerelte, elkészítette a zenei alapjaimat. Ma is az ő zenei alapjára éneklek, és azok úgy szólnak, mint az ő új dalai. A *Nemcsak a húszéveseké a világ* nem lett volna akkora dühöngő sláger, mint ami lett, ha nem ő hangszereli a mai változatot. Tehát mindig léptünk. Amikor nem csak egyedül csinálom a műsorokat, akkor is olyanokkal lépek fel, mint Kovács Kati, Zalatnay Cini, Keresztes Ildikó vagy Zoltán Erika.

Tóth Eszter Zsófia:

Ez jó névsor.

Aradszky László:

Ők már más zenére lettek azok, akik. Én hatalmasat arattam ezzel a szemléletemmel, hogy újrakezdek mindent, amit a dalom címe is igazol. Manapság az *Újrakezdek mindent* az első nótám a koncertjeimen. Ez az egész habitusomra vonatkozik, nemcsak a zeneire, hanem az öltözetemre is, mindenben változtattam. Végtelenül büszke vagyok rá, hogy tizenöt-húsz éve minden előadásomról vannak fotóim.

Tóth Eszter Zsófia:

Nekem az is nagyon tetszett, hogy nagyon aktív Facebook oldalán, ez nagyon fontos.

Aradszky László:

Igen, naprakész vagyok. Minden általam vélt nagyobb nótámnak fotóval elkészítettem a videoklipjét. Olyan dalok vannak fenn, amik gyönyörűek. Jó, hát Petőfi mondta, hogy szép vagy Alföld, legalább nekem szép. Hadd legyenek nekem is az én dalaim szépek. Az bánt, hogy nem mindig tudom mindegyiket mindenhol elénekelni, de vannak alkalmak, amikor azonnal előveszem azokat a dalokat, amelyek a műsoraimban nem szerepelnek, de egy tévében boldogan eléneklek őket.